

Г О В О Р

Којим је Њ. Кр. Височанство Књаз и Господар поздравео своје госте у поноћи, кад је наступила Нова Година 1910.

„У часу, када трне пошљедњи пламичак старе године, а двери своје отвара нова, призивам на Црну Гору и на вјерни Ми Црногорски Народ благослов Божји, нека под његовом сјенком пријећу праг године 1910-те. У исто доба уздигнимо срца своја небу и благодаримо Свевишњему, што нас је довдје довео здраве и снажне, и што је наше напоре благословио плодовима, с којима може сваки од нас да буде задовољан. Молимо му се да нам своје благовољење, штедро указано, не закрати, да би нам и будућност била вазда свијетла.

Овога љета навршћује се и педесет година Моје владавине.

Предајем овај драгоцјени одсјек свога живота и рада неумитној историји, нека она донесе свој суд, а Себи задржавам само то, да вама, Моји драги савременици и сатрудници, а преко вас и свему Моме драгом народу изјавим захвалност на вашој примјерној оданости Мени и Дому Моме, као и на вашим напорима, које нијесте штедили, да Ми у тешкоме послу српски и јуначки помогнете.

На овоме мјесту нека буду споменици и доконици, ваши мили и драги, који су свој вијек посветили добру Црне Горе, и на тај начин одужили дуг према отаџбини и Мени. Свијетла им спомен бид међу нама!

Оданост Мога драгог народа и његова јуначка прегнућа многе су Ми тешке часове олакшали и помогли да савладам препоне, које су нам ток свјетскога живота и наше посебне прилике на пут стављали. Како смо из тих тешких времена изишли, са каквим напретком у земљи, а каквим угледом с поља, који наша малена отаџбина ужива у великом свијету и међу великим силама, не питајте Мене него себе, јер ви сте Моји сатрудници, то су резултати и нашега рада, ви сте свједоци постигнутих успјеха.

Приклањам главу Своју пред вољом Божијом и душу Своју пуштам да се претопи у молитве што Ми је досудио да дочекам овај радосни тренутак кад улазим у годину у којој мислим отпразновати заједно свама и Својим милим народом педесетогодишњицу Своје владавине, прву педесетогодишњицу доживјелу досад једним српским владоцем, уједно и педесетогодишњицу нашега сатрудништва на добру и угледу наше драге отаџбине.

Кличем из пуних груди: Живјела наша мила отаџбина, живјели Моји мили Црногорци гдје их год било на свијету, живјело наше мило Српство!

Овај говор Господарев, како смо извјештени, запалио је срца присутних великодостојника, скупштинара и виших чиновника тако, да се њихово клицање није дало обуздати ни онда, кад је сам Господар то неколико пута покушао. То ће зар бити једини случај, кад га Његови вјерни Црногорци нијесу послушали.

Док је Књаз овај свој у свакоме погледу значајан говор држао, на пољу, кроз поноћ, проламали су ваздух пуцњи из топова, оглашујући да је нова година отворила своје двери и позвала нас да у њу ушетамо.

На освитку јубиларне године

Некада су и моју главу ресили колутасти праменови злаћане косице — рекао је старац, кад му је душу облила радост, видјећи веселу дјечицу у дугим праменовима косе, свијетле као злато.

Сјећао се свога дјетињства. И моју су душу китиле небесне звијезде — може рећи Књаз Господар, гледајући бурну младост, која би у трку да прејури преко свих обзира државничке мудрости и мучно стеченога искуства. Али онај, који нам је досудио мукотрпну борбу живота, зашао је са маказима својим и тулио је из године у годину једну по једну звијезду на небу младости, једну по једну машту Његову.

Остала је озбиљност сама, сама међу валима живота и страсти — озбиљност с браздама на лицу, које су урезале дуге године рада и напрезаја. Ни златне косице више, ни звјездаога треперања младићке маште на небу идеала Његових. Сурова стварност потисла је ружичасти свијет млаћане душе.

Остао је човјек, и он стоји сад као мраморни споменик сред пучине морне, његови бију таласи млаћане душе, таласи нараштаја који се јуначки борећи се и домећући се памети. Стоји као споменик његово је исписан живот, од педесет дугих година на пријестолу, човјек ком је свага затрела сваки кончић живота, кога је дуги рад испунио мудрошћу и искуством, и у ком су погледа и јеројинство државу и на своју владаћку јуначност према великим задаћама српскога народа пречишћени и давни кристалисани.

Свјестан одговорности пред Богом и историјом, свјестан суда потоњих покољена, који ће ови имати да донесу, Он је своју дужност разумио тако да велике идеале Српства не смије жртвовати за ситне интересе текућега живота и његових представника, тако рећи за свијетле драгуљице политичких дућана, на које се мами прстодушни свијет. Оно што подноси животу свршених држава и уједињених народа, у култури и цивилизацији далеко испред нас, не подноси државама које се тек старају и које преда се имају један велики задатак неријешен. Постигнути то народом, који би се у међусобној страсној борби трошио и разилазио, било би исто као кад бисмо хтјели одвести стадо кући, у коме би свака овца тумарнула путем куда би је трава одвукла. Јуначки култ, који нам је донио славе и ово мало српскога огњишта, замјенио би култ проповиједи које народну снагу расточавају и чине народ неподобним за велике задаће. А јуначки дух нашега народа потребнији нам је него које-каква спекулативна „начела“.

Историја и потомство, кад легну таласи који се сад сукобљавају, рећи ће, је ли добро радио, а садашњост је већ изрекла свој суд, и он је исписан дјелима и успјесима, који су нашу отаџбину начинили угледном у свијету, а чврсто зденутом унутра, у којој је примјеран ред, чиста јуначка душа народна, правда Божја и земаљска, са пуно расад-

ника културе и цивилизације, који су у расцвету.

Тако нас затич је биларна година Господарева. Неу са злаћаном косом у дугим колутовима, и не са небом посуто звјездама једне млаћане душе отпочела је живот Црна Гора, него са поцрњелом сламом која је стрчала са колиба и кровинара, са стазама по врлетима по којима је могао ићи само горштак и коза, са народом у ком су и сами полуписмени људи били велика ријеткост, и са државним установама које су биле само заметак државне организације. Данас — данас Црна Гора има све што једној културној држави треба. Онај, који је почео живјети злаћаном косом, осједио је, а Црна Гора, за коју се бринуу и своју младост утрошио, почевши живјети поцрњелом сламом на крововима, данас, послјије педесет година, скинула је сламу с главе и постала је модерна држава.

Доста, да се и сама историја умори; пут далеко дуг, да на овоме мјесту и најиздржљивији путник осјети потребу да одане.

Такво једно одмориште је година 1910, педесета од ступања на пријесто Његовога Краљевског Височанства Књаз и Господар Црне Горе. Ту је стао наш Узвишени Владалац да одане, да Богу благодари што му је дао живота и снаге, те је довдје могао доћи и овако Своју Црну Гору унаприједити, а послјије и да обнови силе за даљи пут у служби, коју му је Провиђење досудило.

Ово је година јубиларна. Господар хоће да је са Својим вјерним народом заједнички прослави, јер како у своме значајном говору на освитку ове године рече пред сакупљеним великодостојницима, то је и педесетогодишњица народнога сатрудништва. И прва честитка, која је у тој години пала, није намијењена била Њему, него је Он честитао народу, захваљујући му се на оданости и на помоћи, признавши великом душом оно што је његово.

Ова прослава ријетка је и по томе што је Господар први владалац српски који је на пријестолу доживио педесетогодишњицу, двапут важнија што је то доживио у српском народу.

На освитку ове јубиларне године нека сјај њене зоре унесе свечаности у наша срца. Спојимо их са срцем Господаревим и прослаavimo педесетогодишњицу Његове владавине достојно, како доликује јуначима и заточницима српске слободе.

Српство

Добили по заслуги. Познато је врло добро, да Нијемци врло радо хоће да парадирају са оном глупошћу, што се зове оперета „Весела удовица“. Што у тој глупости налазе забаве на дому, још се и може разумјети, али су они толико дрски и безобзирни да ову одвратност хоће да истичу и ондје гдје су Срби. Разумије се, у томе увијек насјелну, па ипак то их неће никако да уразуми. Са том представом насјели су гдје су год стигли: и у Бечу, и у Сарајеву, и у Загребу, и у Цариграду, па чак и у далекој Америци. Али то им све није сметало, да у Солуну ових дана приреду ову оперету. Знајући да она вријеђа националне осјећаје Срба и да пр. год. у мало није у Цариграду прољевена крв, валија је представљање ове опере-

рете забранио. Па и поред тога Нијемци су ову оперету пјевали, али им ни Срби нијесу остали дужни. Протестујући против дрскости њемачке, Срби су представу извиждали и представљаче гађали лимуновима и јажима. Док им шушке лобање не почну да прскају, неће се оканути вријећања, па да погледају своје прљотине и поштују туђе осјећаје.

Занатлиска организација. Биоградске занатлије држале су збор, на коме су дониле ријешење, да у Биограду створе своју занатлиско-привредну организацију.

Патријархова посланица. Српски патријарх Лукијан Богдановић упутио је о Божићним празницима посланицу, у којој је проговорио и о политичким и социјалним приликама Срба у Аустро-Угарској.

Србин професор у Бечу. За професора медицинског факултета на бечком универзитету изабран је д-р Н. Јовановић. Он је први Србин, који је постао професор на бечком универзитету.

Забрањено ношење оружја. Из Дебра јављају, да су турске власти забраниле ношење оружја свима хришћанима онако исто као што им је забрањено и у Скопљу. Тако ће сироти Срби ићи голоруки, док ће крволочни Арнаути моћи радити што год им је воља. Слобода, уставност, једнакост!

Ко у Босни напредује. Из Босне и Херцеговине по службеним подацима иселило се у 1907. г. 683 особе, (за 154 више него ли у години 1906.) а поврати-

1907. био је дакле 31.687 особа. Од тог отпада на муслимане 7.174, православне 14.947, католика 9.112 јевреја 152. Из овога се види да се прирастом у 1907. г. бројно саразмјерно умножише јевреји, на католици, а најмање муслимани и православни. Концем године 1907. било је у Босни и Херцеговини свега 1.802.040 становника

Словенство

Забрањена хрватска заставица. Француска је флота из Бара отишла у Сплет. Кад је спљетски начелник пошао, да француском адмиралу врати пошту, и стакао је на чамцу хрватску заставицу. Али шеф политичке власти није му дозволио то, и он је морао скинути хрватску заставу. Због тога су Хрвати, искушени на обали звиждали и демонстрирали су против шефа политичке власти. Па ипак Хрвати вјерују, да им је аустријска влада велики пријатељ!

† Васо Веселичић

15. децембра, 1909. године умро је у Пријепљу Васо Веселичић, трговац. Покојник је био предсједник српске општине пријепљске и општине у манастиру Милошеви. Био је и предсједник привременог пододбора српске организације и дугогодишњи члан „идаре-меџиса“ (средње скупштине). Био је ктитор и приложник свих српских цркава и манастира.

Обојито је много прилагао, и он и његова породица, манастиру Милошеви. Он за тај манастир пошtuje краља Владислава.

Доживио је дубоку старост и умро је у кругу своје породице богат, угледан, поштован. У дугом своме животоу много је што шта прегурио преко главе. Биле су га тешке породичне жалости. За вријеме буне био је у турској тамницама. У цијелом Новопазарском Санџаку није имало Србина, који је имао већег ауторитета у народу од њега. Али због тога, што у народнијем пословима није тражио славе ни признања за себе, није био чувен ван Санџака онолико, колико је заслужио. Којекакве сумњиве величине могле су га заклонити испред очију оних, који дају одрне и одличја, и којима не може ни на ум пасти човек који само ради, јер су његови делови видљиви.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE

ника у својој библиотеци и својим савјешњацима знацима поштовања. Писац ових редака имао је ту лијепу срећу и част да у познатије вријеме буде покренуо екстремно пробојну у народнијем пословима. Ту је иштео да се популарност и утицај у народу могу задобити и другнијем средствима осим демагошких. Ту је имао прилике, да у раду и карактеру покојниковом запази извесне особине, које су, колико достојне поштовања, толико и необичне за — нашега јавног радника. Најјаче изражена похвална особина покојникова била је, да никад није ништа радило ради саме популарности, никад се није плашио, да не изгуби свој ауторитет у народу. Сав свој, необично велики, ауто-

ритет хтио је увијек заложити за сваки добар и користан посао, без и мало обзира на то, ради ли се тај посао под његовијем или чимим другијем предвођењем. Ни један народни посао није изгледао њему мање добар за то, што га он не води. Врло је радо пуштао млађе људе преда-се, да се истакну, да се популарну, али је свакоме и најистакнутијем, јавном раднику он стојао у поузданом заплећу. Није вдио хучно, демонстративно вођење народнијех послова, али није био плашљив. У народнијем пословима руководио су га само несеквични мотиви. Знао је да се без њега не може, али никад није злоупотребавао своју снагу.

Био је једна маркатна личност и по појави, и по држању и по свијема својим особинама. Својој околини уливао је истински респект. Имао је озбиљно али природно, неусиљено понашање. Био је врло побожан, ни мало биготан, много бољи Србин на раду и у души него на ријечима. Био је чврст, конзервативан човек. У младости је био делија, а и у дубокој старости најбољи коњаник. Солдан у раду, поштен на ријечи. Он је један од оних типова каквијех већ нема више. Његово мјесто у нашем тамошњем народу остаје потпуно упражњено. Нико лако га не може замијенити. Бог да га прости! С. В.

Једна мала молба

Лист „Дубровник“ донио је у једном од прошастих бројева, како је не знамо код кога из уредништва тога листа долазио „Књажев секретар“ и покушао да поткупи лист. Ми случајно то нијесмо прочитали, а дознали смо о том из листа „Наше Јединство“, које је то споменуло.

Не мари ништа ако се и малчице доцније јављамо. Немамо ништа да кажемо, само ћемо да замолимо да у редакцију „Дубровник“ да им се лице које је то учинило. Колико је нама познато Књажев секретар није имао никаквог ауторитета, нити га сад има. „Дубровник“ би учинио услиједу да би казари, ако би казао да је то човјек, који га је хтио поткупити.

Што се Књаза и Господара тиче „Дубровник“ ће веома погријешити ако вјерује да је њему, код толиких државних послова, и на помет пада да пожели благовољење појединих листова, а да то њиме гдје увијек најбоље мишљење. Да је Дубровачка Република жива, па да се каже, обратно се у каквом државном послу њеном Принципу, не би погријешили, овако — овако ће се погријешити ако се каже и вјерује, да је дотични „секретар“ (под претпоставком да је тврђење истинито)

из којих се дизао густо дим. Бијели ликови, мушкарци и женке, кретали су се око тих шатора и колиба, а звона на марви разлијегала су се у вечерњем зраку.

Уз мој су пут стајали дудови, а к земљи су висиле преносне гране, дочим су гримизи изодони обилно лежали на земљи. Ти су дудови приличили мученицима међу дрвњем, јер се чинило, као да су крвавим знојем прекривени, а на сваком је крају гране висоо црвени плод попут кани крви.

Сва је земља околно била том крвавом кином обливена, и кад је нога стала на зрели плод, остављала је крвави траг за собом. Идући даље често сам поскочио, да себи најарелији плод уберем.

Мало по мало почеше се долине пуњити јасним свијетлином, које се лагано дизао, попут паре, која се диже из слабине дебелог вола; а поврх високих гора, које су на граници Сахаре затварале обзорје, ружичило се огњеним небо. Дуги жути праменови просијецали су прене облаке, — и ту сам видео саму крв! Крв и злато — повјест човјечанства! Само је кадикад у густом облацију пукла непазљива празнина, кроз коју се оназио јасну, управо сањарску модру плову.

А како далеко, како сам неважјерно далеко био ја од свих предмета и људи, са којим се бавимо на булевару, како далеко од саме моје особе, која је била постала неким немирним бићем, што се једва брвље за шљедети дан, и како сам далеко био од

ма и у најтањем контакту стојао са интенцијама Господаревим. Али опет — име на сриједу!

Истина

Модерна прича од Павла Блица

Кад је Волфарму било двадесет година, дошао је у једну велику варош и ушао у живот. Докле год је био у своме мјесту рођења, у повјерљивом породичном кругу, позивао је само паланачки живот. А сад кад је долазио на далеку, отац му је давао наметну лепињу за пут и научио га је о овоме: „Буди увијек истинит, па било што му драго, никад се не склањај с пута и увијек говори чисту и просту истину и то слободно и отворено“.

Волфарм то прили крсту.

А у великој вароши он одмах постаде чувен и имао је одпоса у свима круговима. Био је лијеп, здраво момче, витког стаса а цип ержи и снаге и одлучна, мушкарског лица, а уз то је био весео и дружељубив, нешто и учен. И тако се десило да га је цео свијет заволео и да је код сваког био омиљен.

Али је њему јавно било прирасло за срце оно што му је стари отац био уло у душу: он је свакоме отворено и слободно говорио само голу истину. Женама је казивао све што му се на њима није допало, па људима је корео ситничарство и проталук, гдје год би то само излазило, сјутра је казивао сјутра.

Спочетна је то изгледало као мало оригинално; сматрали су га за малог свакидневнег човјека и смјалили су се његовим грубостима.

Једног дана дође Волфарму један огмен господин и ономени га да ако и даље буде тако тјерао да ће му одмах бити затворена сва врата и да о њему нико ништа неће хтјети чути, јер непрестано не може нико подносити истину.

Али се Волфарм само осмјехну, и чинио је и од сад све што је и досад чинио и говорио је свакоме у очи голу голугу истину.

У току времена деси му се оно што је онај господин прорекао. Од њега су се клаурили, јер су његов изговор сматрали као прет, казивао су га неважјерно и неважјерно, извојевали се га као прони-свијета, који не спада у добро друштво. Па и се нико није ни освртао.

Сад се тек великом Волфарму отворише очи. Али је сад било сувише доцно: он је био напуштен сам и остављен самом себи. Да понусти или да замоли, за то је био и сувише поносни, те је хтио да покуша да сам, без веза и препорука, изиђе на површину.

Отпоче живот пул рада, пул оскудине, пул невоље и пул бескрајних брига.

Али он то ипак није очекивао. Био је још млад, његова снага још чврста, и још је имао идеала. — и тако се борио и даље, увијек имајући на уму оно што му је још

пута, којим сам за право пошао, јер кад је пада ноћ, увидио сам, да сам залутао.

Наједном се стале земља задијевати тмином, која се сунштала ненадамом брзином, и ја сам још само некакову нејасну горску црту видео пред собом. У једној долини забијелили су се часимце арапски шатори: ја пођем к њима и зајатим првога Арапина, с којим сам се срвио, како ћу доћи на прави пут, који сам изгубио.

Јели ме он разумио? То не знам, а он ми насупрот одговори тако, да га нијесам разумио. Већ сам се у својој очајности хтио одлучити, кад ми се причини, да у смјесу Арапових ријечи и ријеч „Борди-Ебаба“ разабирем

Ја поновим:

— Борди — Ебаба?

— Да, да.

И на то му пружим два франка, за њ прави иметак. Он пође, а ја сам га шљедно. Ах, дуго сам у оној црпој ноћи нишао за гим кукавним човјеком, који се босоног живио оним каменитим путем, на ком сам ја сваки час погртао.

Наједном се пред нама појави некаква сивјелост. Ми добосмо пред врата неке бијеле куће, која је приличила малој тврђавици са оковитим зидовима и без спољних прозора. Кад сам покупио, зачуо се у кући лавез неа, а један глас зашита француски:

— Ко је?

Ја одговорим:

ПОДЛИСТАК

Алума

— Guy de Maupassant —

1.

Један ми је од мојих пријатеља рекао:

— Ако случајно дођеш у Борди-Ебабу, док будеш путовао по Агиру, посети мога старога пријатеља Аубаба, који се ондје населио.

Ја сам име Аубаба био заборавио исто тако, као и име Борди-Ебабу, и нијесам више у опште мислио на тога несељеника, кад ме ипак пуни случај доведе к њему.

Већ сам месец дана пјешнице путовао пре-красним предјелом, што се простире од Агира до Хархела, те од Орлеанвила до Тирета. Тоже је крају значај величанствен, али ипак дражесан: пусти крајеви мијењају се ту са богатим шумама. Између двију планина простире се у уским долинама густе једоње шуме; поједина огромна стабла срушила су се на руб понора, те слажу урођеним Арапима као мостови, а око њих се вије свјеже зеленило и поглађује их новим животом. Поједина мјеста извећу високих брегова, на које није можда још никада ступила људска нога, управо су неизречно лијепа, док уз мале поточиће сами црвени олеандри цвагу и мришу.

Нову Годину. У име стију поздравно га је прото г. Душан Петровић, који је у свом говору истакао двадесетпетогодишњи тешки али веома плодни рад његов за добро и напредак црногорске цркве, указујући на високу пажњу, љубав и готовост Узвишеног Господара за сваки предузети корак на унапређењу цркве, изјављујући у исто вријеме благодарност и данашњој Књаж Влади на готовост за уређење парох. свештенства, подносећи Скупштини закон о истом.

Госп. Митрополит одговорио је у лијепом говору, да је сва заслуга за напредак наше цркве Узвишеног Господара, те је и подигао здравницу и Њему и Његовом Дому а затим наздравно је и цијелом црногорском свештенству, желећи му срећну нову годину.

Нови консулати. Колико смо могли разабрати, влада Црне Горе носи се мишљу да отвори неколико генералних и почасних консулата у Турској и Аустро-Угарској, а нарочито у предјелима, које јаче посјећују Црногорци и гдје има погодаба за све већи саобраћај и трговину.

Рад Н. Скупштине. Јуче није било сједнице Н. Скупштине, а исто тако неће је бити ни данас.

За „велеиздајнике“. Велики српски добротвор г. Л. Дунђерски из Новог Сада, као што неки листови доносе, даровао је 100.000 круна породицама Срба, осуђених у Загребу због велеиздаје. Ако се ова вијест обистини, веће задужбине г. Дунђерски није могао да учини. Тај ће поступак обрадовати сваког честитог Србина.

Наши привредници. У очи нове године сакупили су се овдје сви државни економи из унутрашњости и држе редовне сједнице, на којима се доносе поједина мишљења за напредак наше привреде. Желимо им ревностни рад на пољу економном, као и најјачи културни напредак.

Затворен ради шпијонаже. У радњи г. Николе Кнежевића налази се један радник из Аустро-Угарске, који је о божићним празницима сишао у Котор и тамо потражио једног свога рођака, који се налази у војној служби. И поред тога што је и војницима и кадетима казао зашто залази међу војнике, њега су ухватили, свезали му очи, затварали и на испит узимали, оптужујући га за шпијонажу. Видјели су на њему црногорску капицу и хтјели су му силом створити кривницу онако исто као и оној двојници србијанских официра, држећи га у затвору осам дана у оној истој одаји гдје су и њих затворили. Пошто им није испало за руком, да му ништа „напакују“, пустили су га. И кад тако поступају са аустро-угарским поданицима, не треба се чудити шта све бива са нама. А њихови виши официри могу сербез шетати, па да им ништа не буде, као што неће бити ништа ни оном њиховом подофициру, који је сада на сред Цетиња ухваћен. И онда смо ми варвари, а они просвијећени!

Закон о порезу на алкохол. Од јуче је ступио на снагу закон о порезу на алкохолна пића. Трошарина на алкохолна пића је од хектолитра оваква: на ракију од 14 гради са стране 20 перпера, до 15 гради домаћа 4 перпера, а на сваки град више још по 1 перпер; ракија шпиртуља 30 перпера до 15 гради, а сваки град више по 1 перпер, вино страни 20 перпера, вино домаће 2 перпера, пиво страни 20 перпера, пиво домаће 5, вина фина: шампањ, малага, цинар,

марсала и др. 100, коњак, рум, ликери, влахов, фернет 100 перпера.

Повишене цијене. Ушљед закона о порезу на алкохолна пића по свима гостионицама подигнуте су цијене пића тако, да се за чашу буре сада плаћа двадесет и осам пара (четрнаест солада)! Исто тако скупља је ракија, вино, ликери и др. алкохолно пиће. Држимо, да би гостионичари себи већу корист учинили кад би се побринули да од потрошача — гостију — не наплаћују цијелу таксу, јер крај оваких цијена слабо ће ко шта трошити.

Вријеме. Послије снијега и кише данас је огријао лијеп сунчан дан. Топли сунчани зраци разлијевају се над Цетињем као у прољећу.

Народно здравље

Баца и игра. И бацања је потребна деца извесна мјера слободна времена — за шетњу и игру. Просјечно је потребно таког слободног времена дневно:

Старијем баку најмање 2½ сати
Баку од 10—13 год. најмање 3—4 „
„ „ 9—10 „ „ „ 5 „

Зуби у млинару, хљебара и аспластичара. — Занати, који прерађују брашно и шећер, као што то раде млинари, хљебари, аспластичари и т.д. често болују од неке особите врсте зубобоље. Радећи непрестано с брашном или шећером, ту пријеђе у пријеме, па онда својом сисјеливом нагриза глеђ. Кроз повријеђен глеђ продире каше у унутрашност зубне кости, нагризу је и изазову промјене које ми познајемо под именовом „шунгал“ или „кваран зуб“ (хателз зуб).

Да до тога не дође, ваља радници тих заната често да перу зубе — нарочито послје посла и прије спавања. А ако је зуб већ изједен, ваља га пушити (или обрвати).

Војни обавезници слабе грађе. У Француској постоји наредба министра војног, којом се рекрутним комисијама забрањује, да обавезнике слабе тјелесне грађе убијају у војску. Та мјера војници и обавезници државни. Комисијама обавезници не потпаду под теретом војне службе, а државни обавезници онај одређени део, који би издана на војну службу, па у таким случајевима не трета на вријеме и своје војне службе.

Парна купатила код куће. — Паром се злијети мие и код куће. Узе се столица са седињем од обичне дрвке, код њу се подметне и већи лонац, у пола папуљен водом, који се (на шпириту) загрије (до 42° Ц). На ту столицу се посади болесник, покрије га кавчијем застором — тако, да му је само глава слободна, па се онда у овој пари извоји.

Пара се обично употребљава против костобоље (реумагизма) и у болестима, кад треба на спој трјерати.

Врела купатила. — За купање је она вода врела која је толија од нашега тијела — дакле преко 37° Ц. Иначе је купатило или мако или топло. — У Европи се обично свијет купа само у купаталу испод 30°, а у Јапону трјерају и преко 40° Ц. — И то баш по неколико пута на дан и за 10—30 минута. У тако врелој води понека се топлота тијела за 1°, а и било убрза. Така врела купатила дају се људима од пазеба, реуматизма, микрорула, камара у бронхијама, емфизема (свиње), костобоље, емпизиса, тегоба при жепском мјесечном праву и т.д. А тако врела вода може бити опасна са магом у срцу или са болестима крвних судова, са грозницом, туберкулозом, шећерном болести, запаљењем мозања ит.д.

ИЗ БИЈЕЛА СВИЈЕТА

Смртоносна ђушка. У Берлину, у западној Њемачкој, управитељ основних школа, шетајући, онази, гдје се један његов ученик бије на улици. Дозва га к себи и двапут удари шаком тако, да се јадан дјечко сруши на земљу. На несрећу у тај пар дојуре путничка кола, те прегазив дјечка, пресијеку му обје ноге. Онесвијештено дјечко пренесено је у болницу, гдје након два сата живота испусти душу. Разјарени свијет је на мртво име избио управитеља.

Туча војске. У Пилишчаби, у Мађарској, десно се овај случај: Официр Јасник из 32 рег. менте ударио је водника Ковача мачем по глави и оборно га. Водник Ковач је резервиста и позван је на четворонедељну вјежбу. Вјежба се вршила у Пилишчаби, куда недељом и свецем одлази силан свијет из околине и Пеште да се многи састају са својима, који служе. Водник Ковач је био тога дана пијан и изазивао и правно забуну међу војницима, који су му нижи по чину.

Кад су га пријавили и позвали пред поручика Јасника, који је био у служби, Ковач је траго бајонет, по у том часу Јасник држећи да ће бити нападнут, повлади сабљу и удари по глави војника Ковача. Ударац је јак био, јер је оштрица пробала дубању и допрла до десног чеља. Несретник је с мјеста пренесен у војну болницу пештанску. Овај се догађај одиграо пред очима многог свијета.

НАША ПОШТА

Подгорица. Г. Далилу Лукачевићу. Примили смо пет перпера претплате на „Цетињски Вјесник“ за пола године и хвала.

Стари Бар. Њег. Преузвишености Арцибискупу Господину Милиновићу. Претплата на „Цетињски Вјесник“ у десет перпера за годину 1910. примили смо и хвала.

Данилов Град. Г. попу Срдану Поповићу. Пет перпера претплате на „Цетињски Вјесник“ за пола године примили смо и хвала.

Косијерево. Јеромонаху Господину Никифору Симоновићу. Десет перпера

претплате на „Цетињски Вјесник“ за годину 1910. примили смо и хвала.

Ријека. Г. Божу П. Бугару. Примили смо претплату на „Цетињски Вјесник“ на пола године и хвала.

Никшић. Индустриско акционарско друштво. Пет перпера претплате на „Цетињски Вјесник“ за пола године примили смо и хвала.

Подгорица. Г. Хусеину Лукачевићу. Десет перпера претплате на „Цетињски Вјесник“ за годину 1910. примили смо и хвала.

Никшић Г. Браћа Шобајић. Погрешком цетињске поште божићни број „Цетињског Вјесника“, који је носио Вашу адресу, послан је у Биоград, и данас је враћен. Шилемо Вам га накнадно и молимо вас да извините — цетињску пошту.

Подгорица. Г. Захарију Гвозденовићу. Примили смо Вашу дописницу у којој нам јављате, да сте нам преко Цетињске Банке послали четири перпера претплате за „Цетињски Вјесник“ за пола године.

ОБЈАВА

Ријешењем Књ. Цр. Министарског Савјета од 4. децембра 1909. број 360.

Главна Овлашћена Међународна Агенција за путовање

Мартиновић — Банац

НА ЦЕТИЊУ

добила је дозволу да отвори за сву Црну Гору своју Агенцију за преважање црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Сјеверну и Јужну Америку као и за унутрашњост Америке.

Ово Друштво положило је кауцију Књ. Цр. Влади

ОД 20 000 ПЕРПЕРА

за гаранцију, да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите, као и сви они путници чијим друштвима путовали буду, наиме и белешким, швајцарским, француским, американским, аустро-американским, и то овим линијама:

За Цетињ, Београд и Калифорнију преко Хавра, Хамбурга, Ливерпула, Лондона и Фијуа за Монте-Видео и

Буенос Ајрес
Пунта Арена
Валпарајсо преко Ђелове
Иквикве
Аукланд

Нив Зеланду преко Бариа и Напуља
Аустралију и
Африку

Прешто је ова Агенција међународна и постоји у вези са свијем свјетским друштвима са највишим и најбржим парабродима, међу којима они из Ливерпула океан за пет дана прелазе.

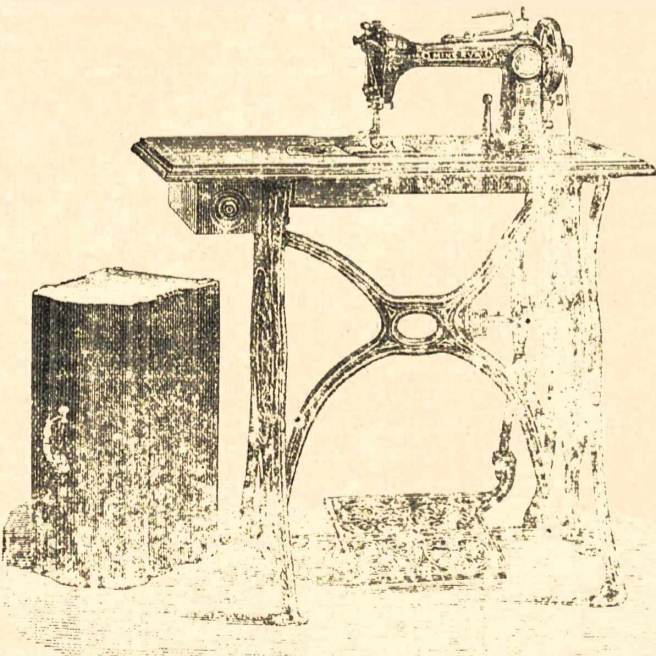
Цијене су најповољније и искључива је свака превара и шпекулација.

За путне карте из цијеле Црне Горе као и дана одласка и трајање путовања треба се обраћати овој Агенцији на Цетињу, Подгорици и Никшићу.

Телеграфска питања: Банац.

Мартиновић — Банац

На знање! На знање!

Поред моје досадање радње, примно сам се заступништва фабрике машина

„Минерва“

чија је солидност чувена по свијету; те могу свакоме препоручити ко потребује шиваћих машина, да неће бити преварен.

Машина има за: фамилије, терзије и превљаре од двије врсте.

Цијене су испод сваке конкуренције

Како за цијене тако и за исплате треба се обраћати Подгорица.

3-6

МИТРУ ЛИСИЧИЋУ